

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 358/25**

mun. Chișinău

28 octombrie 2021

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Cristina PRISACARI, examinând actele și materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dlui Viorel LARSCHI, Director comercial și ex-director general interimar al SA „Furnizarea Energiei Electrice Nord” Bălți, identificată prin IDNP [REDACTED], domiciliat în [REDACTED] în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A CONSTATAT:

La 24.03.2021 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată petiția nr. D-320/21 cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dl Viorel LARSCHI, ex-director general interimar al SA „Furnizarea Energiei Electrice Nord” Bălți (în continuare SA „FEE-Nord”).

La 09.04.2021, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare – Legea nr. 132/2016)*, sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Potrivit sesizării, dl Viorel LARSCHI, actualul director comercial al SA „Furnizarea Energiei Electrice Nord” Bălți, în timpul asigurării exercitării funcției de Director general interimar ar fi încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin semnarea actelor de angajare în calitate de inginer-economist a dnei [REDACTED], funcție în subordinea nemijlocită a dlui Viorel LARSCHI.

În urma examinării sesizării, inspectorul de integritate a constatat că aceasta corespunde condițiilor de formă și conținut stabilite de art. 75 alin. (1) din Codul Administrativ al RM.

Astfel, în rezultatul procedurii de verificare prealabilă a sesizării, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016, prin Procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 263/25 din data de 26.04.2021, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, în privința dlui Viorel LARSCHI, director comercial al SA „Furnizarea Energiei Electrice Nord” Bălți.

La 27.04.2021, în adresa dlui Viorel LARSCHI a fost expediată scrisoarea nr. 04-25/2083 prin care a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile de care beneficiază în conformitate cu art. 33 din Legea 132/2016, în calitate de persoană supusă controlului.

Conform art. 20 alin. (1) lit. a) - d), art. 32 alin. (3)-(5) și art. 37 alin. (2) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate a consultat datele din Registrele informaționale de stat, precum și a solicitat autorităților competente informații și documente necesare desfășurării controlului.

Analizarea informațiilor acumulate și documentelor recepționate

Conform prevederilor art. 3 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*, dl Viorel LARSCHI ca urmare a exercitării funcției de director comercial al SA „FEE-Nord”, deține calitatea de subiect al declarării averii și a intereselor personale.

Potrivit răspunsului SA „FEE-Nord”, înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 5359 din 25.06.2021, la demersul nr. 04-25/3006 din 09.06.2021, s-a stabilit că în baza *Ordinului nr. 104-c* și a *Contractului individual de muncă nr. 101 din 01.09.2015*, dna [REDACTED] a fost angajată în calitate de secretară cu perioada de probă 3 luni.

Conform documentelor anexate la răspunsul Agenției Proprietății Publice înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 7200 din 12.08.2021, la demersul nr. 04-25/4373 din 09.08.2021, s-a stabilit că dl Viorel LARSCHI în exercitarea funcției de Director Comercial al SA „FEE-Nord” în perioada concediului de odihnă anual și suspendării din funcție a directorului general a exercitat temporar atribuțiile de funcție de director general al SA „FEE-Nord” din data de 03.04.2017 până la 18.04.2017. Ulterior, potrivit deciziei Consiliului SA „FEE-Nord” în baza Ordinului nr. 22-c din 18.04.2017 începând cu data de 19.04.2017 pe o perioadă nedeterminată dl Viorel LARSCHI a asigurat interimatul funcției de director general al SA „FEE-Nord”. La data de 24.05.2017 a fost emis un alt Ordin nr. 28-c din 24.05.2021 în baza Deciziei Consiliului SA „FEE-Nord” până la numirea noului director general să asigure interimatul funcției dl Viorel LARSCHI.

Informația generată de baza de date ale „*Registrul de Stat al Populației*”, s-a stabilit că dl Viorel LARSCHI și dna [REDACTED], IDNP [REDACTED] au relația de persoane apropiate „soț-soție”.

Potrivit informațiilor prezentate de SA „FEE-Nord” s-a stabilit că dl Viorel LARSCHI, pe perioada exercitării funcției de Director general interimar a examinat cereri și a semnat în privința persoanei apropiate „soția” și în privința propriei persoane următoarele acte administrative și juridice:

- Cererea cu privire la transferul din funcția de secretară în funcția de economist desfaceri depusă la data de 24.05.2017 (din funcția de director general interimar);
- Ordinul nr. 30-c din 25.05.2017 cu privire la transfer în funcția de economist desfaceri în Secția deservire consumatori (din funcția de director general interimar);
- Acord de modificare a contractului individual de muncă nr. 116 din 25.05.2017 (din funcția de director general interimar);
- Ordinul nr. 0-11 din 19.05.2017 cu privire la premierea salariaților SA „FEE-Nord” pentru rezultatele de producere în trimestrul I anul 2017 (din funcția de director general interimar);
- Lista personalului subdiviziunii Administrația pentru plata premiului pentru trimestrul I 2017 din 19.05.2017 - suma premiului pentru dl Viorel LARSCHI, director comercial în mărime de 100% - 5964,91 lei și dnei [REDACTED], secretară în mărime de 100% - 1585,84 lei (din funcția de director general interimar);
- Ordinul nr. 0-61 din 20.12.2017 cu privire la plata adaosului în mărime de 50% în legătură cu îndeplinirea volumului mărit de lucru (din funcția de director comercial);

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul sistemului de evidență nr. 0000069-003, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registrul.datepersonale.md, a căror divulgare poate atrage răspundere civilă, administrativă sau penală. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

- Lista personalului subdiviziunii Secția deservire consumatori pentru plata premiului pentru luna noiembrie a anului 2017 din 20.12.2017 - dnei [REDACTED], economist desfaceri – suma premiului 818,62 lei (din funcția de director comercial);
- Ordinul nr. 0-60 din 28.12.2017 cu privire la premiarea salariaților SA „FEE-Nord” în luna decembrie pentru rezultatele activității lunii noiembrie anul 2017 (din funcția de director comercial);
- Lista salariaților pentru plata adaosului pentru luna decembrie anul 2017 din 28.12.2017 - dl Viorel LARSCHI, director comercial – suma adaosului de 11 245 lei, dnei [REDACTED], economist desfaceri - suma adaosului de 4005 lei (din funcția de director comercial).

Punctul de vedere al persoanei supuse controlului:

În conformitate cu alin. (3) art. 37 din Legea 132/2016, prin scrisoarea nr. 04-25/5102 din data de 10.09.2021, dlui Viorel LARSCHI i-a fost solicitat prezentarea punctului de vedere, iar la data de 30.09.2021, a prezentat răspunsul care a fost înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 9241, prin care a informat următoarele:

“Prin prezenta, la solicitarea Dvs nr. 04-25/5102 din 10.09.2021 a punctului de vedere în contextul desfășurării controlului inițiat privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, în cadrul căreia se verifică legalitatea adoptării și semnării de către mine, în exercitarea funcției de director general interimar în cadrul SA „FEE-Nord” a actelor administrative și juridice în privința persoanei apropiate – [REDACTED] vă comunic următoarele:

În legătură cu demisionarea din funcția de director-general a dlui [REDACTED], în baza deciziei Consiliului din 23.05.2017 și conform Ordinului nr. 28-c am exercitat funcția de director general, cu asigurarea interimatului începând cu data de 23.05.2017. Interimatul a început la data de 20.06.2017, odată cu numirea altui director general al SA „FEE-Nord”.

În perioada respectivă, [REDACTED] era angajată în calitate de secretar în cadrul SA „FEE-Nord” și se afla în subordinea directorului general, astfel încât, în vederea evitării conflictului de interese și evitării desfășurării activității profesionale în raporturi ierarhice nemijlocite cu o rudă în cadrul aceleiași entități publice, cu acordul salariatului, aceasta a fost transferată în funcția vacantă de economist desfaceri în Secția deservire consumatori cu începere de la 25.05.2017. Menționez că în cadrul secției respective [REDACTED] se subordonează Șefului Secției Deservire Consumatori și nu directorului general sau directorului comercial, astfel încât starea de incompatibilitate a fost soluționată.

Menționez că în calitate de director comercial nu am semnat careva acte juridice sau administrative în privința dnei [REDACTED].

- Art. 14 alin. (5) lit. b) din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale: „Conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, în termen de 3 zile de la data la care a fost informat despre conflictul de interese real al subiectului declarării, are obligația să soluționeze conflictul de interese, aplicînd una dintre următoarele opțiuni, în măsura în care legile speciale nu prevăd altfel:

b) transferul subiectului declarării într-o altă funcție, cu acordul scris al acestuia;

- Art. 14 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 82/2017: „În vederea respectării regimului juridic al incompatibilităților, al restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate în cadrul entității publice, agentul public prevăzut la alin.(1) este obligat să întreprindă următoarele măsuri:

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul sistemului de evidență nr. 0000069-003, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datapersonale.md, a căror divulgare poate atrage răspundere civilă, administrativă sau penală. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

a) să își soluționeze stările de incompatibilitate în termen de o lună din momentul începerii mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu..."

Aprecierea inspectorului de integritate:

Mai întâi de toate, inspectorul constată că nu poate fi acceptată poziția exprimată în punctul de vedere precum că dl Viorel LARSCHI având tentativa de a soluționa apariția conflictului de interese real a aplicat opțiunea transferului subiectului declarării într-o altă funcție, cu acordul scris al acesteia, încălcând vădit prevederile art. 12 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, care stabilește expres că, în cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află; să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

Astfel, conform art. 12 alin. (5) al Legii nr. 132/2016, informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

La caz se explică că, unica conduită legală care urma a fi întreprinsă de către dl Viorel LARSCHI a fost de a informa imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, organul ierarhic superior că este afectat de conflict de interese reale în care s-a aflat, precum și de a se abține de la emiterea/semnarea actelor administrative în privința persoanei apropiate „soția”, dna [REDACTED].

În consecință, inspectorul de integritate reține că contrar prevederilor relatate supra, până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana dlui Viorel LARSCHI, i-a fost interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii. Or, implicarea în procesul de luare a deciziilor, de emitere și semnare a actelor administrative enunțate supra, atrag după sine consumarea conflictului de interese.

La acest aspect, potrivit răspunsului Agenției Proprietății Publice înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 7200 din 12.08.2021, la demersul nr. 04-25/4373 din 09.08.2021, în *Registrul declarațiilor privind conflictele de interese* nu se regăsește nici o declarație privind conflictul de interese depusă de către dl Viorel LARSCHI în exercitarea funcției de Director general interimar al SA „FEE-Nord”.

Odată ce acțiunile întreprinse de dl Viorel LARSCHI din funcția de Director general interimar al SA „FEE-Nord” întrunesc condițiile existenței unui conflict de interese în sensul art. 12 alin. (3) și alin. (4) lit. (a) și (b) din Legea nr. 133/2016, argumentele dlui Viorel LARSCHI urmează a fi respinse.

Necunoașterea și neaplicarea conformă a legii, nu reprezintă o scuză plauzibilă întru justificarea exonerării de răspundere generată de situația abordată în prezenta speță în contextul în care, în virtutea exercitării funcției, subiectul declarării a avut obligația cunoașterii actelor normative aplicabile statutului funcției deținute.

Prin urmare, analizând probele acumulate în cadrul controlului, a punctului de vedere depus și conform prevederilor legale, inspectorul de integritate a stabilit că dl Viorel LARSCHI, exercitând funcția de Director general interimar al SA „FEE-Nord”, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese din considerentele ce urmează.

În sensul definit de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale:

conflict de interese - situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale.

Potrivit art. 2 din Legea 133/2016 persoană apropiată se consideră a fi soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, **conflictul de interese real** apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sânt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Din definiția menționată, remarcăm că conflictul de interese reprezintă existența unui interes material – această condiție este îndeplinită atunci când subiectul declarării sau o persoană apropiată acestuia obține un beneficiu de pe urma deciziei luate. Astfel, pentru a se afla într-un conflict de interese, subiectul declarării trebuie să ia parte la luarea unei decizii, sau să-și asume integral luarea unei decizii care să-i influențeze un interes personal material. Or, autoaprecierea capacităților și aptitudinilor profesionale în mod arbitrar, automat părtinitor, care au generat desemnarea de către dl Viorel LARSCHI în exercitarea funcției de Director general interimar al SA „FEE-Nord” a sporurilor/adaos la salariu, premiere în care se regăsește și dl Viorel LARSCHI și dna [REDACTAT], nu constituie altceva decât luarea unor decizii cu caracter financiar în privința sa și a persoanei apropiate „soția”.

În conformitate cu art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016, conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Drept urmare, inspectorul de integritate concluzionează că în perioada 24.05.2017 – 28.12.2017, dl Viorel LARSCHI, exercitând funcția de Director general interimar al SA „FEE-Nord”, având un interes material a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

nedeclararea în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12 alin. (4) lit. a) – b) și art. 12 alin. (5) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor*

Atenție! Documentul conține date cu caracter personal, preluate în cadrul sistemului de evidență nr. 0000069-003, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datipersonale.md, a căror divulgare poate atrage răspundere civilă, administrativă sau penală. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

personale și **nesoluționarea conflictelor reale de interese** prin semnarea actelor administrative în privința sa și a persoanei apropiate „soția” enumerate în dispozitivul actului, fapt prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (10) al Legii nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*.

Potrivit art. 23 alin. (1) din Legea 133/2016, încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere disciplinară, contravențională, civilă sau penală, după caz.

Conform prevederilor alin. (4) al aceluiași articol, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

Rezultatele controlului denotă că inacțiunile dlui Viorel LARSCHI în exercitarea funcției de Director general interimar al SA „FEE-Nord” de declarare și soluționare conformă a conflictelor de interese apărute în cazurile în care a fost chemat să ia decizii și să semneze acte administrative în privința persoanei apropiate „soția”, poartă caracter contravențional și cade sub incidența art. 313² alin. (1) și alin. (2) din Codul Contravențional al RM.

Sub aspect procedural, potrivit alin. (7) al art. 23 din Legea 133/2016, în cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării conflictului de interese, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare prin care se confirmă existența conflictului de interese.

Complementar, conform art. 23 alin. (6) din legea supra menționată, în privința dlui Viorel LARSCHI se va aplica interdicția de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică pe o perioadă de 3 ani, cu înscrierea în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție de demnitate publică, ținut de Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu alin. (8) din acest articol.

Cu referire la actele administrative și juridice adoptate/încheiate în situație de conflict de interese, art. 15 alin. (1) din Legea 133/2016 prevede că acestea sunt lovite de nulitate absolute.

Actele emise, semnate de către dl Viorel LARSCHI în situație de conflict de interese, vizează inclusiv persoana dlui Viorel LARSCHI și a soției acestuia dna [REDACTED], angajată în calitate de economist desfășurând activități în Secția deservire consumatori, care, în consecință a beneficiat de foloase atât materiale (premii, adaosuri, alte plăți), precum și foloase nemateriale (loc de muncă, avansare, mărirea stagiului de muncă), ceea ce denotă prezența interesului personal.

Având în vedere cele constatate, conducându-se de prevederile art. 19, art. 35-39 din Legea nr. 132/2016, art. 23 din Legea nr. 133/2016, inspectorul de integritate, -

DECIDE:

1) Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dl Viorel LARSCHI, în perioada exercitării funcției de Director general interimar al SA „FEE-Nord” manifestat prin:

➤ nedeclararea în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b), alin. (5), alin. (6) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale*;

➤ nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu *art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale*;

➤ emiterea actelor administrative și încheierea/semnarea actelor juridice, menționate în prezentul act, fapt prin care a admis consumarea conflictelor de interese, în conformitate cu *art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale*.

2) Se aplică în privința dlui Viorel LARSCHI interdicția de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 (trei) ani de la data rămânării definitive a Actului de constatare ori din data rămânării definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

3) Se înscrie dl Viorel LARSCHI în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data rămânării definitive a Actului de constatare ori din data rămânării definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

4) Se aduce la cunoștința dlui Viorel LARSCHI Actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ (Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev 3).

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de integritate**

Cristina PRISACARI